

คลังกับการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจไทยสู่ความยั่งยืน

รัฐวิสาหกิจมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ให้ความสำคัญและได้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ (คนร.) หรือ “ซูเปอร์บอร์ด” และเมื่อมีรัฐบาล คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการกำหนดนโยบายและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2557 เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (คนร.) ขึ้นมาแทนเพื่อขับเคลื่อนการแก้ปัญหาวิสาหกิจให้เกิดประสิทธิภาพ

นายกุลิศ สมบัติศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) กระทรวงการคลัง ในฐานะกรรมการและเลขานุการ คนร. กล่าวว่า รัฐวิสาหกิจเป็นกลไกของรัฐในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในทุกสาขา ตั้งแต่เรื่องของพลังงาน ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม และขนส่ง ปัจจุบันรัฐวิสาหกิจมีจำนวนทั้งสิ้น 56 แห่ง มีทรัพย์สิน 12 ล้านล้านบาท เกือบเท่ากับ จีดีพีของประเทศ มีรายได้ 5 ล้านล้านบาท กำไรสุทธิประมาณ 3 แสนล้านบาท และเงินนำส่งรัฐ 1.2 แสนล้านบาท จึงจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐวิสาหกิจให้ดียิ่งขึ้น

คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (คนร.) ซึ่งหลายคนก็เรียกว่า “ซูเปอร์บอร์ด” โดยมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการกำหนดนโยบายและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2557 รองรับและทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบายในการทำงานให้กับรัฐวิสาหกิจ ดูแลเรื่องของการลงทุน การส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนรวมถึงให้รัฐวิสาหกิจลงทุนร่วมกันอย่างบูรณาการ ไม่มีความซ้ำซ้อนในการทำงาน และกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่ดี เช่น การแต่งตั้งกรรมการ การประเมินผลหรือการนำระบบธรรมาภิบาลหรือบรรษัทภิบาลมาใช้กับรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ผอ.สคร. กล่าวถึงผลการดำเนินงานของ คนร. ในระยะเวลา 11 เดือน ที่ผ่านมาว่า คนร. ได้ให้รัฐวิสาหกิจทำแผนฟื้นฟูเพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินการและปัญหาทางการเงินของรัฐวิสาหกิจ 7 แห่ง ประกอบด้วย การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) (บกท.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ธอท.) บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (ทีโอที) และบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (กสท.) โดยให้รัฐวิสาหกิจทั้ง 7 แห่ง เสนอแผนการฟื้นฟูกิจการ โดยมีคณะกรรมการกลั่นกรองแผนการแก้ไขปัญหาวิสาหกิจของ “ซูเปอร์บอร์ด” ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

สำหรับ ทีโอที และ กสท. ให้กำหนดบทบาทออกมาให้ชัดเจน โดยมีนโยบายเรื่องของเศรษฐกิจดิจิทัล หรือคณะกรรมการดิจิทัล อีโคโนมีขึ้นมา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัล อีโคโนมีของรัฐบาล ส่วน ธพว. และ ธอท. เน้นแก้ไขหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) โดยให้เสนอแผนในการจัดการกับ NPL ดังกล่าว รวมถึงดูหนี้ที่มีคุณภาพไม่ให้ตกชั้นเป็นหนี้ด้อยคุณภาพมากขึ้น และการปล่อยกู้ใหม่เพิ่มเติมให้อยู่ในวัตถุประสงค์การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ เช่น ธพว. เน้นการปล่อยกู้ให้กับผู้ประกอบการเอสเอ็มอี ส่วน ธอท. เน้นปล่อยกู้ให้กับพี่น้องมุสลิม

ขณะที่ บกท. เร่งฟื้นฟูให้กลับมาเป็นสายการบินแห่งชาติที่มีประสิทธิภาพ และเพิ่มศักยภาพให้สามารถแข่งขันกับสายการบินทั่วโลก รวมถึงจัดเส้นทางบินใหม่ๆ เพื่อสร้างรายได้ และลดค่าใช้จ่าย สิ่งดังกล่าวเป็นแผนปฏิบัติการที่เร่งดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ส่วน ขสมก. จะมีการปรับปรุงเส้นทางใหม่ ซึ่งในปัจจุบันมีรถโดยสารอยู่ในระบบประมาณ 13,000 คัน เป็นของภาคเอกชน 10,000 คัน และ ขสมก. 3,000 คัน โดยขอให้กรมการขนส่งทางบกเป็นผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงเส้นทางเดินรถ กำกับดูแลการให้ใบอนุญาตและปรับปรุงคุณภาพรถ

สำหรับ รฟท. รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการขยายเส้นทางและปรับปรุงคุณภาพรถไฟ โดยการทำรถไฟรางคู่ และรถไฟความเร็วสูง พร้อมจุดพักสินค้าในการรับส่งสินค้าในหัวเมืองต่างๆ เพื่อลดต้นทุนด้านพลังงาน และลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ เพิ่มประสิทธิภาพระบบขนส่ง รวมถึงให้ประชาชนได้ใช้บริการที่มีคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีเรื่องของการบริหารอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ เน้นการใช้ประโยชน์ให้ชัดเจน พื้นที่เชิงพาณิชย์ให้คิดราคาเชิงพาณิชย์ พื้นที่เชิงสังคมเพื่อชุมชนให้คิดราคาถูกลงเพื่อชุมชน

“สิ่งดังกล่าว เป็นกรอบนโยบายที่ ‘ซูเปอร์บอร์ด’ วางไว้เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับรัฐวิสาหกิจที่มีปัญหา และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด โดยมีพลเอกอนันตพร กาญจนรัตน์

เป็นประธานในการติดตามและรายงานผล พร้อมกันนี้ ได้ปรับปรุงตัวชี้วัดในการประเมินผล (KPI) จากตัวชี้วัดปกติให้มาเป็นตัวชี้วัดที่วัดผลตามแผนฟื้นฟูกิจการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ”

ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจมีความต่อเนื่อง คนร. ได้มีมติให้ยกร่างกฎหมายการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจขึ้น โดยยกระดับระบบธรรมาภิบาลมาอยู่ในร่างกฎหมายด้วย ซึ่งกฎหมายฉบับนี้จะแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนแรก โครงสร้างการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ ด้วยการจัดตั้ง **บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ** เพื่อดูแลรัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัท ทั้ง บริษัทมหาชน และบริษัทจำกัด ส่วนรัฐวิสาหกิจที่อยู่ภายใต้กฎหมายจัดตั้ง เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การประปานครหลวง การเคหะแห่งชาติ **สคร.** จะทำหน้าที่ดูแลเหมือนเดิม ทั้งนี้เพื่อให้รัฐวิสาหกิจทำงานด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ ลดค่าใช้จ่าย และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับรัฐบาล ซึ่งเป็นเจ้าของ ซึ่งอาจจะไม่ใช่ในรูปของเงินหรือรายได้เพียงอย่างเดียว แต่จะรวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพในการให้บริการประชาชน อย่างไรก็ตามทั้งบรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ และ สคร. จะอยู่ภายใต้กำกับดูแลของ คนร. อีกชั้นหนึ่ง

ส่วนที่สอง เรื่องระบบการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ จะมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐวิสาหกิจ และให้รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งจัดทำแผนยุทธศาสตร์และนโยบายในการดำเนินงานประจำปีที่สุดคล้องกันมาเสนอให้กับบรรษัทวิสาหกิจ และ สคร. เพื่อกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน รวมถึงการแต่งตั้งกรรมการรัฐวิสาหกิจ ด้วยการระบุดคุณสมบัติของกรรมการให้ชัดเจนและสอดคล้องกับประเภทธุรกิจที่ดำเนินการ รวมถึงองค์ประกอบคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจที่เปลี่ยนแปลงไปโดยมีกรรมการอิสระมากขึ้น รวมถึงเรื่องของการบริหารความเสี่ยง การสร้างระบบควบคุมภายใน การเปิดเผยข้อมูลการทำงาน การทำงานให้โปร่งใส มีการประเมินผลการทำงานของกรรมการ และองค์กร เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพในการทำงาน

กุลิศ สมบัติศิริ
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)
กระทรวงการคลัง

อย่างไรก็ตาม คนร. อยู่ระหว่างการพิจารณากำหนดทิศทางในการดำเนินงานให้กับรัฐวิสาหกิจทั้ง 56 แห่ง เสนอให้กับรัฐบาลชุดปัจจุบัน เพื่อส่งผ่านทิศทางของรัฐวิสาหกิจต่อไปยังรัฐบาลในอนาคต และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ และทั้งหมดนี้คือการทำงานของ คนร. ซึ่งเป็นการทำงานที่ต่อเนื่อง มีการสร้างแผนทิศทางการทำงานของรัฐวิสาหกิจ การสร้างระบบการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ และมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรเจ้าของ

“สิ่งดังกล่าวถือเป็นบทบาทใหม่ในการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งจะเป็นการพลิกโฉมรัฐวิสาหกิจอีกหน้าหนึ่งของการทำงาน”
ผอ.สคร. กล่าวปิดท้าย

เสาหลักทางการคลังและเศรษฐกิจ
เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
กระทรวงการคลัง
www.mof.go.th